

«Адам баласы гъаршха чыкъгъанлы – 60 жыл»

Нюр

2021

ISSN 0207 – 6543

6+

Жулдузлагъа жол

Жер жюзюнде жашагъан адам баласыны акъылын-эсин белгилеген, ёмюрде унутулмазлыкъ бир кюн бар эсе – ол апрельни 12-сиди. Къуш уясындан тышына учуп чыкыгъанча, адам баласы бу жашагъан дуниясындан учуп чыгып, космосда – гъаршда биринчи кере «къанат къакыгъаны» ол кюн болгъанды. Ол адам а, ол насыплы жан – ёмюрледе аты айтылып турлукъ Юрий Гагарин эди.

Андан бери тамам 60 жыл болады.

Андан бери космонавтла гъаршха кёп кере учхандыла. Анда айла бла да турадыла. Жашап, ишлеп. Айгъа, Марсха, Чолпан жулдузгъа дери ракетала учадыла...

Космосха жол салыуда бизни халкъыбызны да барды къыйыны. Биз аны бла да ёхтембиз. Гъаршха учхан адам Жерге сау-эсен къайта эсе, ол чинг алгъа къарачай-малкъар миллетни уланы, ёхтемлиги Энейланы Тимурну хайырынданды.

Юрий Гагаринден башлап – бюгюннге дери да космосха учханла бары да Жерге Энейланы Тимурну – закий алимни акъылы-эси бла къуралгъан ма бу топну ичинде къайтадыла. Ол иши ючюн аты кёкде жарыкъ жулдузгъа аталгъан. Ёмюрю да жанып, жүреклерибизни жарытып турлукъ.

БЕГИЙЛАНЫ Абдуллах

Юрий Гагарин гъаршдан жерге бу топну ичинде къайтханды.

Суратда: Энейланы Тимур эгешчиги Лейла бла. 1932 жыл.

Кёкге учхан жаш

1961 жылны жаз башы. Жылы кюн эди. Ата, Келля, мен бахчагъа картоф урлукъ сала турабыз. Ата уллу гетмени бла бараза жыра, Келля гефгин этегинден баразагъа картоф урлукъ ата, мен да кифечик бла ызларындан урлукъну башын жаба...

Бир заманда почтачы Махмут боюнунда ауур жюгю бла орамда кёрюндю. Чабып жетдим. Ата, кеси окъуй билмесе да, манга газет окъутуп тынгыларгъа бек суюючюдю.

– Окъучу, жашым, не жазалла? – деди.

– Ата, кёкге адам учханды... Ма сураты да...

– Эйя, таланган!.. Тутчу былай...

Ата, газетни алып, кюле-ышара тургъан аскер кийимли жашны суратындан кёзюн алмай къарап турду.

– Э къатын, эштемесе, кёкге адам учханды! – деп селешди.

– Оу, кет-кет. Кёкге уа адам къалай учар?!

– Къалай «къалай учар?» Унутханмы этгенсе, тойда тепсей тургъанлай, Мусукланы нёх къызлары кёкге учуп кетгенин?! Бу да ма алай учханды да кетгенди!

– Бу да къызмыды?

– Къыз кибикди, асыры ариудан.

– Жашды сора. Жаш а къалай учар кёкге, къыз учса да?!

– Да ма, кел да къара, ийнанма-эсенг!..

Келля, этегин къагъа:

– Кет, ауум, кет...– дей, къатыбызгъа жетди. Газетге къарап:

– Оу, ананг ёлсюн, ня! Кертта, не ариуду!.. Учарыкъ эди, бир Аллах! – деди...

Андан бери 60 жылмы озду?!

Жаз башы эди. Картоф урлукъ сала тура эдик. Ата да, Келля да, мен да, ишибизни къоюп, бахча ортасында кёкге учхан жашны суратына уллу сейир этип къарап тургъаныбыз бюгюн да кёз туурамдады...

МУСТАФАЛАНЫ А.

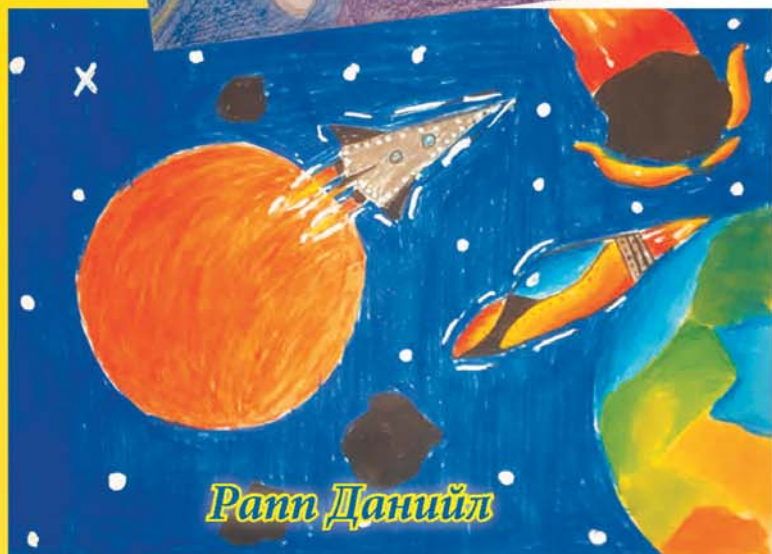
МАММЕЛАНЫ Ибрагим

Анга «Нюр» деп атарыкъма
 Ёсюп, ёсюп, уллу болсам,
 Иги окъуп, билим алсам,
 Космос кеме ишлерикме,
 Аны кёкге жиберликме.

Сора кесим учарыкъма,
 Жангы жулдуз ачарыкъма.
 Аллай жулдуз ачарыкъма,
 Анга «Нюр» деп атарыкъма.

Къачан сойсек, барып, къонуп
 Къалырча жулдузубузгъа,
 Жай каникулда уа солуп,
 Бурулурча ызыбызгъа.

Нюрюн берип турсун бизге,
 Элибизге, жерибизге,
 Ахшы устазларыбызгъа,
 Сора - «Нюр» журналыбызгъа.

ЖУЛДУЗЛАНЫ АТЛАРЫ

Сюрюучю жулдуз - вечерняя Венера
(ашхам заманда чыгъады).

Чолпан - Утренняя Венера.

Къой жол - Млечный путь (созвездие).

Илкер - Созвездие Лирьт.

Жетегейле - Большая медведица
(«мырытла»).

Элкъыргъан жулдуз - Малая медведица
(«мырытла»).

Темиркъазакъ - Полярная звезда

Ючаякъ - (Жай арада кёрюнеди).

Жигей - Козерог.

Жарыкъ жулдуз - Сириус.

Учхан жулдуз неда къуйрукълу жулдуз
- Комета.

Эгиз жулдузчукъла - Близнецы
(созвездие).

Ала дуниядан хапар айтадыла

Багъалы сабийле! Ариу къызчыкъла бла жигит жашчыкъла! Жаз жылыуун алып келген апрельде биз сизге аталгъан китапаны байрамларын белгилейбиз. Китап - ёмюрлени ичинде халкъны эсин сакълагъан сейирлик затланы, оюмубузну ёсююню, бизни тарых жолларыбызны, миллет энчилигибизни да кюбюрчегиди.

Ма андан сейирди ол бизге. Жюз жыл чакълы бир мындан алгъа окъуна эсли таматаларыбыз сиз китап бла шуёх болуп, аны юсю бла билимлиле. акъыллыла болсагъыз сыйгендиле.

Малкъар халкъны сабийлеге аталгъан жумушакъ тилли чыгъармалары къачан жаратылгъанларын киши да айталлыкъ туююлдю. Аны тамыры узакъ ёмюрледе таулу ананы бешик жырларындан башланады. Бюгюн а, сизге аталып жазылгъан китапла кёпдюле.

Уллу Ата журт урушха дери Отарланы Керимни «Тутдула», «Школну туугъаны», Отарланы Саидни «Биз жигитлебиз», Шахмырзаланы Саид бла Этезланы Омарны «Биринчи атламла» деген китаплары чыкъгъандыла. Уруш

бара тургъанлай, бизни Орта Азиягъа бла Къазахстанга кѣчюргенлеринде, кѣп жылланы ичинде ана тилибизде таматалагъа, гитчелеге да китап жазылмагъанды. Биз андан къайтхандан сора, Сотталаны Адильгерий жыйып, «китабы чыкъгъанды. Андан бери да кѣп жомакъ китапла чыгъа турадыла.

Отарланы Саидни «Жюрек саугъа», Къулийланы Хажимусаны «Къарылгъач», Толгъурланы Зейтунну «Айыуташ», Шахмырзаланы Саидни «Битимлени билигиз», Тѣппеланы Сюлеменни «Шуѣхла», «Жомакълы кюбюрчекчик», «Къарашауай бла Ёрюзмек», «Ёрюзмекни жашлары», Гыттыулану Максимни «Космонартла», Ахматланы Ахияны «Тюлкю бла бѣдене», Ёзденланы Абдуллахны «Анакагъа саугъала» деген эм башха сабий китапла чыкъгъандыла.

Андан ары жыллада да сабийлеге аталгъан китапла чыгъып тургъандыла: Байзуллаланы Алийни «Гудучулары» бла «Жин бохчасы», Токумаланы Жагъафарны «Курнаятчы Алдарбеги», Текуланы Жамалны «Сиркиулери», Жолабланы Юзейирни «Насыплылары», «Чирчиклери», «Эртте биреу бар эди...» деген жомакъла жыйымдыгъы, Залийханланы Жанакъайытны «Къартла бла сабийле» деген хапарлары, Сафариятны «Неди бу?» деген назму китапчыгъы. Гуртуланы Эльдарны «Хасанны китапчыгъы» деп аталгъан хапарлары уа, бизни китап басмада угъай да, Москвада, Германияда, Молдавияда да чыкъгъандыла. Къулийланы Къайсынны «Жорт, жорт, гылыуум!» хапарларын а сабийле къайда да суйюп окъуйдула. Къайсын аны орус тилде жазгъанды, ана тилге уа Бегийланы Абдуллах кѣчюргенди.

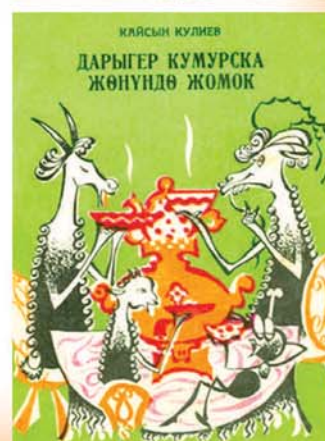
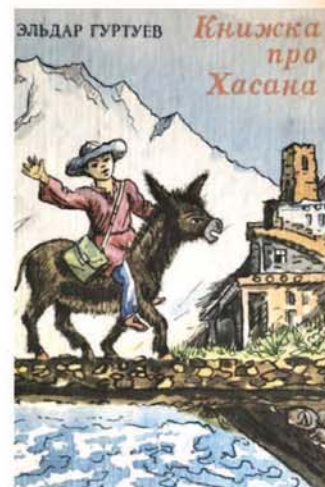
Дагъыда Къайсынны «Жашил жомакъчыкъ», «Сабий ышарыудан ариу зат жокъду дунияда». «Халал гумулжукну юсюнден жомакъ» орус, кыргызы «Кюнню жомагъы» - орус, литов, армян, «Бешик жыр» - орус, эстон, немис «Шуѣхума ашыгъама», «Бийик терекле», «Танг жомагъы», «Мен таудан келгенме» орус тилдеде чыкъгъандыла.

Башха жазычуларыбыз да жазгъандыла сизге китапла: Мокъаланы Магомет, Тѣппеланы Алим, Маммеланы Ибрагим, Текуланы Жамал.

Мусукаланы Сакинат, Ёлмезланы Мурадин, Бегийланы Абдуллах а бюгюн да суйюп этедиле ол ишни.

Алайды да, сабий китапны кюнню - ол, бек биринчиден, сизни байрамыгъызды. Алгъышлы болугъуз! Кѣп окъугъан - кѣп биледи, аны унутмагъыз.

ОРАКЪЛАНЫ Марьям

Байрамны тарыхы

Къанатлыланы кюню, аслам сабий байрамча, бек алгъа 1894 жылда Америкада чыкъгъанды.

Кёп да турмай, байрам жууукъ, узакъ къыраллагъа да жайылгъанды.

Аны биринчи апрельге тюшгени да бошдан туюлдю. Тюрлю-тюрлю жокъ болур чекге жетип тургъан къанатлыланы санын сакълаугъа чакъырыу – аны баш излеми эди. Ол себепден 1902 жыл биринчи апрельде дунияны алимлери, оноулашып, къанатлыланы сакъларгъа этилген битеудуния келишимге (конвенциягъа) къол салгъан эдиле. Ол келишимни оноулары жашаугъа 1905 жылда сингдирилгендиле.

СССР-да Къанатлыланы кюню иги кесек заманнга дери унутулуп тургъанды.

Болсада, Россейни Къанатлыланы сакълагъан биригиуюню къайгъырыуу бла, 1994 жылдан бери ол, жангырып, саулай къыралда бийик даражада белгиленеди.

Бююнлюкде да къанатлыланы къадарлары сейирлик туюлдю. Аны алайлыгъына, жарсыугъа, жылдан-жылгъа къалынлыгъы ёседен-ёсе баргъан Къызыл китап шагъатлыкъ этеди.

Келигиз, сабийле, абаданла да, къанатлыланы сюерге юрнейик. Кёкню бийигине къарап, башыбызда чыпчыкъланы, учуп баргъан зурнукланы къанат тауушлары ёмюрлеге эшитилип турурча, биз алагъа не бла болушаллыгъыбызны сагъышын этейик!

БОТТАЛАНЫ Puma
хазырлагъанды.

Къули КЪАЙСЫН

КЪАНАТЛЫЛАНЫ ТАНГ АТХАНДА АЙТХАНЛАРЫ

- Къарылгъачма. Алгъыш этеме санга,
Жер, тангынга, кырдыгынга, сууунга,
Жашил кийим кийип жетген жазынга,
Тереклеринг къубултхан аязынга!

- Жаз тауукъма. Алгъыш эте кюнюнге,
Башыбызда чууакъ болгъан кёгюнге,
Жолугъама мамыр атхан тангынга,
Алгъыш эте каштанынга-багъынга.

- Жумарукъма. Алгъыш эте гюльюнге,
Жашил болгъан сыртларынга, тёрюнге,
Жашау, тышюмдеча, ариу кёрюне,
Энтта къууанама жашил жериме!

- Чыпчыкъма. Къыш сууугъундан къутулуп,
Жазны жылытуундан насыплы болуп,
Алгъыш этеме кёк тереклеринге,
Сабанларынгы кёгергенлерине!

- Къушма. Махтайма узакъ жолларынгы,
Акъ тауларынгы, тик къаяларынгы,
Тюбюмде кёгерген агъачларынгы,
Манга кёкню сойдюрген чууагъынгы!

- Барыбыз да жазны махтайбыз бирден, -
Азатлыкъны, шатлыкъны кёкде, жерде!
Жерни сюебиз, ол - жылы юйюбюз.
Бизни насыбыбыз - бийик кёгюбюз...

ЁЛМЕЗЛАНЫ Мурадин

ОНТОГЪУЗУНЧУ ИНГИР

ЖАШЧЫКЪ БЛА АБРЕКЛЕ

Эртте заманлада бир ёксюз жашчыкъ жашагъанды. Бир кюн ол насып излей, жолгъа чыкыгъанды.

Кёп да бармай анга киштик тубегенди.

– Жашчыкъ, къайрыса? – деп соргъанды киштик.

– Насып излей барама.

– Мени да ал биргенге.

– Кел, – дегенди жашчыкъ. – Эрикмей барыргъа алай игиди.

Бара-бара, ала итге жолукыгъандыла.

– Жашчыкъ, къайрыса? – деп соргъанды ит.

– Насып излей барама.

– Мени да ал биргенге.

– Кел, – дегенди жашчыкъ. – Эрикмей барыргъа алай игиди.

Бара-бара, ала текеге жолукыгъандыла.

– Жашчыкъ, къайрыса? – деп соргъанды эчки.

– Насып излей барама.

– Мени да ал биргенге.

– Кел, – дегенди жашчыкъ. – Эрикмей барыргъа алай игиди.

Бара-бара, ала бугъагъа жолукыгъандыла.

– Жашчыкъ, къайрыса? – деп соргъанды бугъа.

– Насып излей барама.

– Мени да ал биргенге.

– Кел, – дегенди жашчыкъ. – Эрикмей барыргъа алай игиди.

Бара-бара, ала хоразгъа жолукыгъандыла.

– Жашчыкъ, къайрыса? – деп соргъанды хораз.

– Насып излей барама.
– Мени да ал биргенге.
– Кел, – дегенди жашчыкь. – Эрикмей барыргъа алай игиди.

Жыйын болуп, азмы-кѣпмю баргъандыла – кеч болуп башлагъанды.

– Бизге кече къалыр жер керекди, – деди жашчыкь.

– Хау, – дегенди киштик, – жауун жауса, жибирикбиз.

Арлакъ барып, ала чыракъ жарыкъ кѣргендиле. Жашчыкь:

– Сиз былай туругъуз, мен а къарап келейим, – деп, юй таба кетгенди.

Жашчыкь терезеден жашырын къараса, абрекле – урлагъан ахчаларын санай. Жашчыкь ызына къайтханды да, жыйыны бла юйге къаршы келгенди. Сора:

– Мен белги бергенлей, барыгъыз да бирден, аямай къычырыгъыз! – дегенди.

Жашчыкь белги бергенди да, жыйын бирден хахай этди. Абреклени жанлары къуруп, ахчаларын да къоюп къачдыла.

Жашчыкь, жыйыны да юйге кирип, абреклени ашларындан тойгъунчу ашагъандыла да, киштик бешик шинтикге, ит а стол тюбюнде жатхандыла. Теке чардакъгъа чыкъгъанды, бугъа гумугъа киргенди, хораз юй башха къонганды. Жашчыгъ' а тапчаннга таяннганды.

Абрекле, юйде чыракъ ѳчюлгенлей, бек батырларын: «Ахчабызны алып кел!» – деп ийгендиле. Алай ол, бир кесекден къайтып, былай айтып жилягъанды:

– Юйге кирип, бешик шинтикге олтургъанымлай, бир къарт къатын сыртыма къызгъан ийнеле чанчды.

Биз а билебиз да ол киштик болгъанын?

– Ахчабызны алыргъа столгъа узалгъанымлай, аны тюбюнден бир огъурсуз къалауур чартлап чыгъып, бутума къызгъан бизле чанчды.

Биз а билебиз да ол ит болгъанын? Чардакъгъа къачып чыкъсам, анда уа биреу ындыр баса. Ол къазыгъы бла сермеди да, чардакъдан чартлап тюшдюм.

Биз а билебиз да ол теке болгъанын?

– Тюшген а къайры этгененг деп бир сорчугъуз. Гумугъа. Анда уа бир мазаллы отунчу. Ол балта бла керилди. Тышына чартлап чыкъмасам, башымы тайдыра эди!

Биз а билебиз да ол бугъа болгъанын?

– Алай ала бары да оюн кѣре эдим. Юй башындан бир госта кишичик секирип боюнума къонду да: «Кукурий-кук – ашайыммы?!», «Кукурий-кук – бошайыммы?!» – деп, башыма салта бла хайда ур, хайда ур, – кючден къутулуп келеме!

Биз а билебиз да ол хораз болгъанын?

Огъурсуз абрекле, изгилтин болуп, алайдан къачып кетгендиле.

КЪАРАЧАЙ-МАЛКЪАР ОЮНЛА

КЫРДЫК ОЮН

Кырдыкны жангы чыгып келген заманында, биринчи кёк кюкюрегенинде, къара жауунланы жаууп башлагъан заманлары болады. Сабийле жыйылып кырдыкдан жыртып, челекке атып, биринчи жаугъан жауунну суундан да алып, аланы къатыш этип, жангы келген келинлени отоуларына кирип, себип кетиучюдюле. Келинле уа алагъа саугъагъа тартмала, къол жаулукъла, алтын чалыула, жюзюкле, сыргъала берип болгъандыла.

Ойнагъан сабийле, алай айланганда, быллай жырчыкъны айтып болгъандыла.

Чертмен, чертмен,
Бермесенг, кетмем,
Жазгъы кюнюнг санга келсин
огъурлу,
Къойларынг болсун эгиз-эгиз
туудукълу.

Оюнну ахырында сабийле табылгъан саугъаны юлешип, чачылышадыла. Санга аман, манга иги жетди деп, даулаш болмайды.

Хожаны хапарларындан

Битеу дуняда халкъланы бурун заманладан бери да кюлдюрюп тургъан адам Насра Хожа болгъанды. Аны атын эшитгенлей окъуна, ким да ышарып башлайды. Бирле аны атына Хожа эфенди, бирле уа молла дегендиле. Тюрк миллетледе уа анга Хожа Насреддин деп айтадыла. Тюрклю алимле айтханнга кёре, Насра Хожа кеси да Тюркде туугъанды. Анда Сивхисора деген элде юсюнде да: «Былайда 1208 жылда тууп, 1284 жылда Акшехирде ёлген Насреддин жашагъанды», – деп жазылгъан таш табылгъанды.

Алгын Акшехирде Насра Хожагъа аталгъан байрам фестиваль жыл сайын бардырылып тургъанды. Анда бек кюлкюлю хапар айтып, ким хорласа да, ол «Хожа Насрединни алтын эшеги» деген статуэткагъа тийишли бола эди.

Насра Хожаны акъыл бла жарыкълыкъ бирге жюрюген хапарлары эрик-дирмейдиле.

Бир аякълы къазла

Хожагъа бир оноучугъа бир жумушну юсю бла жалыныргъа тюшгенди. Аны кёлюне жетер ючюн, ол къаз биширип келтиргенди. Къараса – аны бир аягъы жокъ: жолда табакъдан тюшюп къалгъанды. Аны жокълап:

– Хожа, къазны бир аягъы къайдады? – деп соргъанды оноучу.

– Сен алыкъа билмей кёреме, бизни къазла бир аякълыладыла, – дегенди Насра Хожа. – Ётюрюк айта эсем, кёр, – деп, оноучуну юй аллында, кёл къыйырында

биришер аякъларында сюелип тургъан къазланы кёргюзтгенди.

– Керти окъуна да, алай кёреме, – деп, сейирсиннгенди оноучу. Олсагъатдан, биреу къазланы таякъ бла юркютгенди. Къазла, жантая-жантая, бир жанына къачхандыла. Аланы экишер аякълары болгъанын кёрюп, оноучу:

– Э-э! Хожа! Сен ётюрюккю кёреме, – дегенди. – Къазланы барысыны да экишер аякълары барды да!

– Да, ол озуп баргъан адам, алагъача, санга да таякъны жетдирсе, сени тёрт аягъынг окъуна болур, – дегенди Насра Хожа.

ЭЛБЕРЛЕ

Жырсыз кюню кетмеген,
Жырына жыр жетмеген.

(Булбул.)

Къарангыда кѳреди да,
жарыкъда кѳрмейди

(Гылыч нияч.)

Къолсуз, балтасыз юй ишлер.

(Къаначы.)

Ол жангы уя табып,
Гаккычыкъ къоюп кетеди,
Чыгъаргъан да баланы,
Ёсдюрген да баланы
Бир башха чыпчыкъ этеди.

(Кукук.)

СЁЗБЕР

	2		3		4	
5					6	7
		8		9		
10				11		
		12	13			
14	15				16	
	17					

ЭНИНЕ:

2. Орусча анга «вдохновение» дейдиле. 5. Адам сёлешип танышыр, ол а кишнеп танышыр. 6. Сют, айран, бишлакъ, къаймакъ... – быланы барыны да аты? 8. Аны жетиге дери билирге борчду. 10. Адамны миллет ышаны. 11. Адамны да барды, китапны да барды. 12. Ол сауда, адамгъа ёксюзлюк жетмез. 14. Жилинда да болады, аман адамда да болады. 16. Жетер жерине жетгинчи, сууумаз. 17. Адамны саны, сыфаты.

ЁРЕСИНЕ:

2. Ат чапса, ол да чабар. 3. Адамны къагъытда жазыу ызы, тёреси; орусча – «почерк». 4. Бир затны бере туруп айтылады. 5. Хапар дерча да туйюл – ауузда жорюген сёз. 7. Аш-суу, бусагъатда ашаргъа деп да, къышха хазырланыргъа да болур. 8. «Юй башында ... куйюз» (Элбер). 9. Узун этекли женгил юс кийим. 13. Къарачай-Малкъар тилде чыкъгъан бек иги журнал. 15. Бир затны къыйыры, буруну. 16. Сагъыш, акъыл, эс – ол жетген жерге бой жетмез.

Сёзберни БЕГИЙЛАНЫ Абдуллах хазырлагъанды.

Ежемесячный
литературно-художественный
журнал для детей

«НЮР» («Свет») № 4–2021 г.

Выходит
с января 1982 года
На балкарском языке

Учредитель:
Государственное
казённое учреждение
Кабардино-Балкарской
Республики «КБР–Медиа»

И.о. главного редактора
З. Д. НОГЕРОВА

Редколлегия:

Л. АХАЕВА
А. БЕГИЕВ
М. БЕШПАЕВ
Т. БИТТИРОВА
Ж. ГУЗЕЕВ
А. МИШАЕВА
М. ОЛЬМЕЗОВ

Художественный редактор
М. ОРАКОВА

Оформление
И. АККИЗОВОЙ

Компьютерный набор и вёрстка
А. МИЗНЕВОЙ

Журнал зарегистрирован
Управлением Федеральной
службы по надзору в сфере связи,
информационных технологий
и массовых коммуникаций по
Кабардино-Балкарской Республике
Рег. ПИ № ТУ07-00124 от
11.01.2018 г.

Сдано в набор 22.03.2021 г.
Подписано в печать 13.04.2021 г.
Выход в свет 23.04.2021 г.
Формат 60x90 ¹/₈
Бумага мелованная
Гарнитура литературная
Уч.-изд. л. 2,7
Тираж 991 экз.
Заказ № 812
Индекс 73908

Стоимость одного номера
по подписке через ФГУП
«Почта Россия» – 15,19 руб.;
за 6 месяцев – 91,14 руб.
Адрес редакции: 360017,
г. Нальчик, пр. Ленина, 5.
Тел.: 42-37-27; 42-14-19.
jurnalnur@mail.ru

Адрес издателя: 360017
г. Нальчик, пр. Ленина, 5.
ГКУ «КБР–Медиа».
Дом печати.

Отпечатано в ООО «Издатель-
ство «Южный регион», 357600,
Ставропольский край,
г. Ессентуки, ул. Никольская, 5а

Отпечатано в полном
соответствии с качеством предо-
ставленного электронного ориги-
нал-макета.

Нальчик шахарны 9-чу
орта школуну окъуучулары
«НЮР» журналны окъуйдула.

2021 жылны экинчи жарымында да «НЮРНЮ» алып туругъа сыйгенле, почтагъа барып, жазылыргъа боллукъсуз. Жарым жылгъа багъасы – 100 сом жетмеген бирди. Школда окъугъан сабийи болгъаннга, 1-чи, 10-чу класслада болса да, «НЮР» бек керекди. Анда басмаланган затланы сиз бир башха жерде табаллыкъ туююлсюз. Ала сизни балаларыгъызгъа бек болушурукъдула: тилни, адепни-къылыкъны билирге, тынгылы адам болуп ёсерге. Ол тукъум затла сизге багъалы эселе, журналгъа жазылыгъыз.

Сорлугъу болгъан бу телефон бла сёлешигиз:
8-996-917-82-14.

Бизни индексибиз: 73908.